

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 — —
 Na štvrt roka — 1 — 20 —
 Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedny redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo.

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nečavajú.

Reforma volebného práva.

Požiadavka reformy volebného práva je spravodlivá. Preto žiadala túto reformu ľudová strana od tých čias, čo bola založená. V mnohých zasadnutiach snemovne a v nesčíselných shromaždeniach ľudových, politická strana ľudová jednotajne tvrdila, že medzi reformami, najpotrebnejšia je reforma volebného práva. Hlas ľudovej strany bol však aj v tomto ohľade len hlas volajúceho na púšti. Liberáli boli proti tomu; iné politické stránky sa ostiechaly a bárs to aj mali v jejich programme, návrhy ľudovej strany nepodporovali.

Tu sa zjavil na površí politického dejišťa muž, ktorý ako krajinský vyslanec proti reforme volebného práva doprosta sa vyslovil; keď ale náhodou alebo nehodou ostal ministrom, za potrebné držal vyhlásiť reformu volebného práva. Hovorila, že človek múdry náhlady svoje k lepšiemu premieňa. Tá reforma ale, ktorú tento minister zamýšľa, nesvedčí o tom, žeby ona bola plodom človeka múdreho. My neideme prítomne uvažovať, aké príčiny viedly Jozefa Kristóffyho k tomu, aby pred deputáciou k tomu celkom nepovolaných ľudí vyhlásil, že on všeobecné a tajné volebné právo dľa obcí v Uhorsku zavedie. Tento zvláštny zákono-

Mudrci od Východu idu za hviezdou hľadať Pána Ježiša.

darca vtedy zaiste ešte ani sám nevedel, čo chce. Ludia týmto heslom ako otrávení sadali Jozefovi Kristóffymu na lep. V nesčíselných ľudových shromaždeniach oduševňovali sa za túto reformu, bárs ani nevedeli, ako ona vlastne vyzerá bude. Premnohí, ktorým sa predtým ani nesnívalo o tom, že budú dakedy voličia, držali sa už za takých a robili plány, ako budú hlasovať, aby sa v krajine všetko premenilo a na ruby obrátilo. Ľud naraz v širokých vrstvách dostal vodcov, ktorých si ani nežiadal, ani nevolal, ktorí sa mu ale len natisli a to zrejme tým cieľom, aby — keď pride to všeobecné volebné právo — v prvom rade vyvolení boli za ablegátov. Nejedni sa už videl, ako v snemovni sedí a robí tam zákony dľa svojej chuti a ku svojmu osahu. Prišiel napokon čas, keď Kristóffy vyplniť musel svoje sľuby. Po dlhom hádaní — o hlbokom skúmaní tejto otázky tu ani reči byť nemôže — uverejnená bola konečne dňa 18. decembra minulého roku tá túžobne očakávaná predloha volebného práva. Odchylné od zákonného nariadenia nebola položená na stôl zákonodarstva, lež doposlaná novinám k uverejneniu. Táto-predloha nemôže sa teda menovať zákonnou, bo nebola položená na stôl zákonodarstva. Zákonodarstvo, teda snem, o nej ani pojednávať nemohol. Tým prísnejšie pojednávaly ju ale noviny a tieto — čo vážnejšie — odsúdily všetky predlohy volebného práva Kristóffyhó. Je to dielo povrchné, v chytrosti skuvané, ktoré len na to poukazuje, že ten, čo ho zostavil, rozumie sa zákonodarstvu priam tolko, ako sliedka pivu. Vážné otázky, aké sú: prevedenie všeobecného volebného práva, rozdelenie volebných okresov, popis voličov, súdy, ktoré povolané majú byť súdiť nad platnosťou volieb, slovom otázky, bez ktorých rozlúštenie prevedenia volebného práva ani len myslieť sa nemôže, Kristóffy v jeho predlohe nerozlúštil.

Sľubuje síce Kristóffy, že v týchto otázkach osobitný zákonný návrh vypracuje, ale vraj až behom jedného roku. Z tohoto sľubu vysvitá, ak prísne mu ide s prevedením tohoto zákona. Základ zákona, na ktorom spočívať má celá reforma, predloží sa v štátnom zákonnom návrhu, ale až behom roku. Socialdemokratom ale zaslúbil, že celý volebný zákon už dňa 19. decembra 1905, bude na sneme prijatý a odhlasovaný. Ako sa to srovnáva? K tomu Kristóffy miesto toho, čo by

bol s jeho predlohou dňa 19. decembra r. 1905. sám prišiel do snemu, ako chlapčisko, čo sa lekcii zle naučil alebo vôbec nenaučil a bojí sa pokuty, v sneme sa ani neukázal. Týmto spôsobom sa nedajú zákonné predlohy v život uvádzať, to každý musí nahliadnuť, čo nenie slepý. Kristóffymu sa preto ani nesníva o tom, aby jeho predloha v život uvedená bola. Vidieť to aj z toho, že on svoje návrhy dotyčno prevedenia všeobecného volebného práva len behom jedného roku strojí sa predostreť snemu. Jedon rok je dlhý čas. Kristóffy nevie, čo sa zajtrá s ním stane a či pozajtre bude ešte ministrom. Predsa sa však osmelil naviesť a pobúriť ľud. Na počudovanie je ale, že sa našli premnohí, čo sa vzdor trpkým skúsenostiam tak ľahko dali pobláznit.

Reforma volebného práva ostatne, aknáhle nastanú sriadené parlamentárne pomery, istotne prevedená bude. Kto je tomu ale na príčine, že nemáme zriadených parlamentárnych pomerov? Kto je tomu na príčine, že snem jednostajne odročený býva? Kto to zapríčinil, že sbor zákonodarný riadne zasadnutia držať nemôže? Barón Gejza Fejérváry a Kristóffy. Keby týmto pánom o to išlo, aby na sneme vynášané byly zákony ľudu osožné a potrebné, to by neradili kráľovi, aby snem jednostajne odročoval. Zákony sa len na sneme dajú vynášať, nie ale v novinách, ako to Fejérváry a Kristóffy chcejú. Nech ukážu Fejérváry a Kristóffy, že chcejú do života uviesť reformu volebného práva. Vtedy ale nesmejú snem odročovať. Prítomným politickým zmätkom a neriadom nenie koalícia na príčine, lež Fejérváryho vláda. Ľud si žiada reformu volebného práva, žiada to aj ľudová strana a už aj druhé politické stránky, že sa táto reforma neprevedie, tomu je len Fejérváryho vláda na príčine. Túto treba obviňovať, nie ale koaliciu alebo ľudovú stranu. Tie trápenia, prenasledovania, súženia jednottivých a obecenstva, majú svoj základ a koreň len vo Fejérváryho nezákonnej vláde. Človek právneho zmýšľania, čo dobre chce vlasti svojej, čo nenie nepriateľom sebe samému a svojej rodine, nezákonné skutky tejto vlády ani podporovať, ani za ne oduševňovať sa nemôže.

Reforma volebného práva bude prevedená, nie preto ale, že túto otázku na povrch hodil Kristóffy, lež preto, že to aj koalícia za potrebné drží. Koalícia zodpovedné zákonné návrhy na za-

vedenie reformy volebného práva nebude najprv v novinách uverejňovať, ako to urobil Kristóffy, lež ich predstre tam, kde oni patria, zákonodarnému sboru. Tomuto zodpovedne pápežský prelát *Ján Molnár*, ako krajinský vyslanec ľudovej strany, a gróf Teodor Batthyány už dňa 19. decembra minulého roku zaznačili do knihy návrhov snemovne patričné návrhy dotyčno reformy volebného práva. Ako teda snem riadne zasedať bude, návrhy tieto prídu k pojednávaniu. Tu je teda zas ľudová strana, ktorá si na tom dá záležať, aby reforma volebného práva na základe spravodlivosti, lež istotne prevedená bola.

Predlohu Kristóffyho o volebnom práve zodpovedne vysvetlíme v jednom z budúcich článkov. Celkom nestranné predložíme jej chyby a následky, keby bola prevedená. Nech sa voličia sami presvedčia, aké ciele sledoval Kristóffy. Ľudová strana, ako v inom jej politickom účinkovaní, tak aj dotyčno zavedenia reformy volebného práva, neodbočí od základu spravodlivosti. Nezamýšľa ona z práva tohoto vytvoríť nikoho, kto si ho zaslúžil a je ho aj hoden. Váži si ľudová strana aj triedy robotnicke, snaží sa poistiť a zabezpečiť jej práva na nepodvratnom základe, to isté však treba jej urobiť aj ohľadom inteligencie a neodvislých kruhov mešťanských. To jedno sa s najčistejším svedomím môže tvrdiť, že zámyery koalície a ľudovej strany sú o mnoho šľachetnejšie, vážnejšie a obecnstvu i voličom osožnejšie, ako bezzákladné snahy Kristóffyho, ktoré jestli by sa do života uviedly, neosožily by vlasti, najmenej ale boly by k dobrému voličov.

Ľud ako doposiaľ, jestli sú mu drahé jeho vlastné záujmy, tak aj napozatým len úplne dôverovať môže v ľudovej strane. Ľudová strana dokázala to, že nie v povetrí stavá budovy. Základom celého účinkovania jej je kresťanská spravodlivosť. Na tomto základe bude hľadať, aby aj reforma volebného práva prevedená bola. V týchto šľachetných snahách však vo svojom vlastnom záujme podporovať majú ľudovú stranu bez rozdielu všetci voličia. Reforma volebného práva sa nedá previesť vonku v ľudových shromaždeniach, alebo v iných, k tomu povolaných alebo nepovolaných schôdkach, lež jedine na sneme. Čím pevnejšia je ľudová strana na sneme, tým viacej môže podujímať, činiť a prevádzať k dobrému ľudu aj v otázke volebnej reformy. Každý volič

akéhokolvek stavu a zamestnania, nech teda vo svojom vlastnom záujme všemožným spôsobom a pri každej možnej príležitosti podporuje kresťanskú ľudovú stranu.

Pohoniči Fejérváryho!

Tú porážku, ktorú liberáli dňa 26-ho januára utrpeli, nijak nevedia zabudnúť. Dlhé časy hlavu lámali si nad tým, že na jaký spôsob dala by sa liberálna strana, táto verejná mršina, k životu vzkriesiť, aby drahú vlasť našu i na ďalej si vyarendovala, a úbohý ľud na radosť židovstva i na ďalej v liberálnom jarme udržala. Prednejší liberáli dlho sa radili nad tým, že koho majú za prvého ministra odporúčať; až konečne najvyššia židovsko-liberálna rada v tom sa ustálila, že ku prevedeniu tohoto ťažkého diela, taký muž má byť vyvolený, ktorého celá minulosť k tomu najviacej odporúča. A to nebol nikto iný, ako barón Fejérváry. Vieme o ňom, že jemu je všetko šmárn, t. j. že on si z ničoho nič nerobí. Za prvého ministra odporúčať ho Tisza, že prečo, to on vedel.

Fejérváry prv, než sa ku tejto ťažkej úlohe odhodlal, hľadal pohoničov, ktorí by ho v znivočení tisícročnej uhorskej konštitúcie podporovali. A nehladal ich dlho, sami sa mu odporúčali, a sú to: červení socialdemokrati a národovci.

Pomocou týchto pohoničov chce Fejérváry v krajine vraj «poriadok» urobiť. Že čo sú to tí červení socialdemokrati, a že ako vedia «poriadok» robiť, toho eklatantný dôkaz vydali dňa 4. dec. v Budapešti, kedy so železnými kijakami, s kamením a s revolvermi ozbrojení napadli všetky tie redakcie, ktorým sa Fejérváry a jeho bezbožný program nijak nepáči. Červených socialdemokratov najviacej je v Budapešti, vo väčších mestách a vôbec na uhorských stranách. Oni chcjú na rupy obrátiť terajší štát, kde ani Boha, ani kráľa, ani viery a náboženstva viacej nebude. Či nie je to čudné, že prvý minister kráľa s týmito chce poriadok urobiť?

Ponevác ale v drahej vlasti našej ešte mnoho je krajov, kde — buď Bohu chvála — pospolitý ľud červených socialdemokratov sotvaj z chýru zná, jaké sú ku pr. aj naše Horniaky, preto na týchto krajoch br. Fejérváry za pohoničov vyvolil si národovcov, aby pomocou jejich zase vzkriesil tú židovsko-liberálnu stranu, aby táto nad úbohým slovenským ľudom i na ďalej panovať a v židovskom jarme slovenský ľud i na ďalej udržať mohla. K dosiahnutiu tohoto Fejérváry jak červeným socialdemokratom, tak aj naším národovcom všelijaké možné a nemožné veci sľubuje, ale len dotiaľ, pokiaľ pomocou jejich nemožnými neučinil tie politické stránky, ktoré sa v koalícii nachádzajú, a ktoré odhodlane bojovaly proti židovsko-liberálnej strane. Jaknáhle sa mu to podarí, vediať, že jemu je všetko šmárn, šmárn budú mu aj červení demokrati a aj národovci!

Že červení socialdemokrati na lep sadli Fejérvárymu, tomu sa nečudujme; veď sú oni bohaprázdni ľudia, a

jejich heslo je: zrucať terajší štát. Že ale aj národovci sadli na lep Fejérvárymu, nad tým naozaj nenie možno sa dosť nečudovať. Ale není to streštenosť o Fejérvárymu predpokladať, že on jakési práva vydobudne Slovákom, jakými oni do terajšku nevládali? Veď barón Fejérvár v liberálnej vláde vyše 20 rokov bol ministrom! Nuž keď je on tak oddaný — dľa mienky národovcov — Slovákom, že ešte aj Fero Skyčák mu dôveru hlasuje, nuž prečo mu tie práva nevydobil, zakiaľ liberálna strana v kvete bola? Nuž preto, lebo mu Slováci šmárn boli, jako mu budú šmárn aj naši národovci, ak pomocou jejich pošťastí sa mu koaliciu znivočiť a liberálnu stranu na nohy postaviť. Ak toto naši národovci vedia, ako zaiste vedia a predsa dôveru hlasujú Fejérvárymu, *nuž sú zradcovia slovenského ľudu!*

Zdravý rozum so sebou donáša, aby národovci na svojich shromaždeniach, vo svojich novinách proti židovsko-liberálnej strane a tak aj proti Fejérvárymu bojovali, za tie mnohoročné triznenia a prenasledovania, jakých náš slovenský ľud od židovských liberálov účastný bol. Ale oni nie tak činia! Oni jazyk vyplazujú na koaliciu, a v prvom rade v nej na ľudovú kresťanskú stranu plujú, práve tak, jako niekdy židia činili so Spasiteľom naším. Nenie toho podlého luhárstva, ktorého by sa nedopustili, nech to len k cieľu vedie! A v tomto napreduje: «Slov. Týždenník» a za ním kulhajú «Katolícke Noviny».

Náš slovenský katolícky ľud najprv pomocou luteránskeho «Týždenníka» chceli od kresťanskej ľudovej strany odtrhnúť, a do tábora Fejérváryho priviesť. Ale namáhanie tohoto luteránskeho pohoniča marné bolo! Katolícky slovenský ľud s osklivosťou od seba odsotil tohoto, do národoveckého kepienka oblečeného falošného proroka. Veď vo všetkých článkoch, ktoré uverejnené byly v «Týždenníku», luteránske kopito všade a vždy vyzeralo.

Luteránskych kňazov, ktorí židovsko-liberálnu stranu elom-dušou podporovali, vyzdvihoval až do neba; katolíckych kňazov ale, ktorí najväčšie zásluhy majú o to, že židovsko-liberálna strana padla, ustavične tupil a hanil. Cieľ tohoto luteránskeho «Týždenníka» aj ten bol, aby slovenských katolíkov aj v jejich náboženskom presvedčení podvrátil.

S takýmto bojom «Týždenníka» mnohí ani medzi národovcami neboli spokojní. A preto v tom sa ustálili, že «Týždenník» nech len luteránov zháňa do Fejérváryho tábora; čo sa týka slovenských katolíkov, tých do ovčieňa Fejérváryho privedú noviny, ktoré sa menujú «Katolícke».

Keď pred 10. rokami naša kresťanská ľudová strana sa utvorila, a náš «Kresťan» založený bol, vidiac, že náš «Kresťan» jako otvára oči slovenským katolíkom, o ktorých národovci sa nestarali, aj oni založili «Kresťana» liberálneho. A aby ľud ku nemu ešte väčšiu dôveru mal, dali mu meno «Opravdový Kresťan». Zaiste toho domnenia boli, že náš slovenský ľud je tak hlúpy, že nevie už rozdeliť ani čierne od bieleho. Ale náš ľud hneď s osklivosťou odvrátil sa od toho židovského «Kresťana», darmo mu ho natískali. Hľa, židovský «Kresťan» zaniknul, a

neskorej aj liberálna strana. A náš «Kresťan» stojí a bude stáť aj s našou kresťanskou ľudovou stranou!

Aj národovci podobne židovským liberálom s tak zvanými «Katolíckymi Novinami» chcejú našich katolíckych Slovákov v jejich smýšľaní prevrhnúť a všetkých do tábora Fejérváryho doviesť. Ale namáhanie tohoto «luteránskeho katolíka» marné je. Naši slovenský katolíci to už v krvi majú, že kto na našu kresťanskú ľudovú stranu škamre, čo viac kto s Fejérvárym za jedon remeň ťahá, jako to činia národovci, tí nie sú priateľmi kresťanského ľudu, nasledovne nemôžu byť priateľmi ani slovenského ľudu, a jako takí nie sú hodni dôvery slovenského ľudu. Uhorskú krajinu od záhuby jedine len kresťanské zásady vyslobodiť môžu. Tieto zásady hlása jedine len naša kresťanská ľudová strana. Na stranu teda vy liberálni pohoniči Fejérváryho, či sa voláte *červení socialdemokrati a či národovci!* Nech žije naša kresťanská ľudová strana.

Neohrozený ľudák.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Kresťanstvo je viera dľa srdca.

II.

Kresťanstvo je viera dľa srdca aj preto, lebo *v osobe Krista Pána* všem ľuďom dáva aj tuzemského otca.

1. Srdce naše žiada jedneho otca na nebi, ale ponevác sme k hrude tejto zeme viazaní, žiada aj jedneho otca na zemi. Boh, ačkoľvek všade je prítomný, predsa je neviditeľný, my ale vo viditeľnom svete žijúc, žiadame si viditeľného otca, lebo Otca nebies len vtedy uzreme, keď z tejto časnosti prestúpime do večnosti.

Človek, kým na zemi žije, je priestolným, preto aj apoštol hovorí «zdialení sme od Pána». (Kor. II. 5, 6.) Cieľ ale tohoto života nie je iný, ako aby nás priviedol k životu nadprirodzenému.

Ponevác tu na zemi človekovi všetko pod smysle padá, žiada srdce naše, aby Boh z neba zostúpil na zem, aby aj pod naše smysle padajúcim spôsobom dosvedčil otcovstvo svoje.

Ľudské srdce žiada si jedneho otca, a chce, aby otec tento priblížil sa k nám, aby človek s týmto otcem tak spolu obcoval, ako dieťa so svojim otcem.

Keď človek uzre tohoto otca života nadprirodzeného, jedine len vtedy povznesie sa hore k nebesám, ku pravej vlasti svojej, a len vtedy bude uhasený smäd jeho, keď uzre svojego otca!

2. Čo ale je kresťanstvo iné, ako skvelé svedoctvo lásky Otca nebeského k nám ľuďom!

Boh smiloval sa nad pokolením ľudským a prijal človeka za dieťa svoje. Mohol Boh učiniť aj to, že jedno-ducho bol by odpustil vinu našu. Boh iné činil z nekonečnej lásky k nám. «Tak miloval Boh svet, že dal svojego jednorodeného Syna: aby každý, ktorý v neho verí, nezahynul, ale mal život večný.» (Ján. ev. 3, 16.) *Svojego*

vlastného Syna poslal na svet; dovolil, aby nám podobným človekom sa stal, aby k nám tak prišiel, ako posol Otca nebeského, ako taký, ktorý dietkami božími nás učiní. Na zem túto musel zostúpiť Syn Boží, aby tu na vidomoči veľkolepé dielo vykúpenia nášho prekonal, aby na miesto nás spravodlivosti Božej zadosť učinil, dlh splatil a nám lásku Otca nebeského znovu získal. Človek svojimi telesnými a vlastnými očima musel vidieť nekonečné milosrdenstvo a lásku Syna Božieho, aby nebol synom hnevu, ale lásky božej.

Práve pre toto zostúpil Syn Boží z trónu nebies na zem, preto vzal z Panny Marie telo a preto sa nám zjavil, ako Vykupiteľ sveta, preto pred očima ľudí prekonal všetko to, čo dľa rídienia Božieho potrebné bolo, aby sme prijatí boli za synov Boha.

Boh v osobe Syna svojeho najmilejšieho dal nám otca, ktorý dobrotivý otec by nás od Boha odpadlé dietky za ruku chytiac, priviedol k Otcovi, z púšte života nášho k tomu cieľu, «ktorý od počiatku nám bol prichystaný». Táto myšlienka, táto skutočnosť je základom viery, náboženstva kresťanského.

Keď Syn Boží zostúpil na svet tento, padly tie deliace múry, ktoré smyselnosť sveta a naša vystavila, ktoré nás od Boha delili; my už nielen očima ducha nášho, ale aj vlastnými očima ho vidíme: nielen rozumom poznávame Jeho nesmiernu lásku, ale dotýkame sa Ho rukami; moc jeho vidíme v tých zázrakoch, ktoré činil nie pre oslavu svoju, ale k našej spáse, a aby oslávil toho, ktorý ho poslal; nadovšetko ale, kto by nebol presvedčený o Jeho láske, keď hľadá na Jeho umučenie a smrť, veď jedine z nekonečnej lásky k nám stal sa ako by «posledným» a z lásky vylial svoju predrahou krv za nás na oltári kríža!

A práve toto je to, čo srdce naše žiada. Žiadalo srdce vydatelné svedectvo lásky Otca nebeského, a viera kresťanská vydala toto svedectvo; srdce naše Otca si žiada, ktorý by ho v opustenom stave vyhladal, vinul sa k nemu, a vydatelne a patrne sdělil mu požehnanie spásy, — takéhoto otca dalo kresťanstvo. Srdce naše nemôže viac žiadať.

Jeden Otec na nebi, druhý na zemi! Ovšem prehojná je milosť Božia a nezná hranice!

3. Mohol by ale kto povedať, že aj Ježiš Kristus, dovršiac svoje dielo, nás tu zanechal, navrátil sa k Otcovi, nasledovne pokolenie ľudské po Jeho slávnom na nebe vstúpení zas je zanechané, ako sirota bez Otca. Kto ale takto mlúvi, ten nemá pravdy. Je pravda, že Kristus navrátil sa k Otcovi do neba, ale aj tu je s nami, On žije v tej *Cirkvi*, ktorú založil. Čo iné je *Cirkev*, ako mystické (tajné) telo Krista Pána, On po všetky časy v *Cirkvi* žije a účinkuje! Čo činil za živa Kristus, to podobne čini včul Jeho *Cirkev*. Jako jednú sám Kristus dával svoje požehnanie, tak včul požehnáva *Cirkev*, Jeho účinnivý život neprestal, ale úlohu túto včul čini a plní *Cirkev*, aby ľudia spasení boli. *Cirkev* prevzala Jeho učenie, udeľuje prostriedky milosti — sviatosti — jedine v nej trvá neomylný úrad učiteľský a pastiersky.

To je naša potecha, že ačkoľvek Spasiteľ sveta nie je s nami, a nehľadíme na neho, ako apoštoli, učedníci a zástupy, však predsa slyšíme hlas Jeho, v *Cirkvi* po dnes ľúbezne znejú Jeho slová, len pozorujme, aj klopanie Jeho Božského Srdca uslyšíme!

4. Ačkoľvek Syn Boží na nebe vstúpil, a my dľa jeho prirodzenosti ľudskej, t. j. v osobe ho nevidíme; predsa je nebola by to docela správna reč, keby sme jedine to tvrdili, že On *včul už* jedine v *Cirkvi* s nami obcuje. Syn Boží, ktorý z neba zostúpil, aby bol našim otcom na zemi, On z nekonečnej lásky a múdrosti vyvolil sebe spôsob, dľa ktorého s nami zostáva, zotrúva a prebývať bude na veku. Mlúvime teraz o Kristu Pánu v *prevel. Sviatosti Oltárnej*. Je pravda, že závoj kryje tu Jeho božstvo, spôsoby sú chlieb a víno, ale viera naša poučuje nás, a to bezpochybne, že On pod spôsobami chleba a vína a svojej osobnosti, so svojim božstvom a človečenstvom je prítomný, a to opravdive a podstatne, aby po ňom túžiacim viditeľne sa priblížil a naklonil.

Jak vznešená myšlienka to, že v tejto podivnej sviatosti prebýva, a pod eucharističnými (eucharistia = sviatosť oltárna) spôsobami prítomný je, a to ako otec, aby sme sa my ako dietky k nemu vinuli.

Tu si vystavil Ježiš Kristus svoj trón, kde každého vyslyší.

Kto má na svojom srdci nejakú ťažkosť, kto nosí ťažké kríže, tu najde potechy a poľahčenia. Tu slyšaf hlas Božského Srdca: «Podte vy všetci, ktorí pracujete a obfazení ste (krížami tela a duše) a ja občerstvím vás!»

5. Toto ale ešte nenie všetko! Syn Boží netrpí, aby boly nejaké hranice, ktoré by nás od neho delily.

Tak zotrúva v tejto sviatosti, aby bol *i pokrmom duše našej*. Kto prijíma túto sviatosť, ten s apoštolom musí volať: «Žijem, ale nie už ja, ale žije vo mne Kristus». (Gal. 2, 20.) Túžime nielen po milosti, ale aj po prameni milosti!

Už pohani a pantheisti žiadali, aby spojení boli s božstvom.

Ale jako? Na ten spôsob, že božstvom absorbovaná (absorbeo = shltnuť, prehltnuť) bude duša ľudská, t. j. tak pomínie, ako kvapka vody v mori.

Naproti tomuto smýšľaniu jak vznešená je viera kresťanská!

Keď prijímame Sviatosť Oltárnu, nepomíňa sa duša naša, ale práve prijíma pokrm potrebný k životu večnému! «Kto jie telo moje, a pije krv moju, zostáva vo mne a ja v ňom.» (Ján. 6, 57.)

A nielen srdce nábožné a čisté má a najde tu svoju potechu, ale aj srdce hriešne láskou tejto sviatosti k láske a pokániu býva povzbudené.

Nadovšetko ale to je potešiteľné, že Ježiš Kristus *nikdy* nepomínie sa v tejto sviatosti.

So svojimi po všetky veku bude zostávať a zotrúvať.

Sviatosť Oltárna je dovršená láska Božia! Tu prestávajú hranice lásky Božej, každý veriaci (a vôbec každý človek) uznať musí, že láska táto je nekonečná!

Ale aj človek nemôže pocítiť väčšej lásky k Bohu,

ako keď srdce jeho pri sv. prijímaní tejto Sviatosti naplňuje sa láskou nevýslovnou.

Nikde sa tak nesplňujú slová Spasiteľa: «Pokoj svoj dávam vám, pokoj, aký svet dať nemôže». (Ján. 14, 27.) Ako práve ohľadom Sviatosti Oltárnej!

V tejto sviatosti *Seba a svoj pokoj* nám dáva!

6. Kto je ten, ktorý by mohol povedať, že kresťanstvo nie je viera, náboženstvo, religia dľa nášho srdca? Viera naša nenecháva nás opustených, ale dáva nám otca v nebi; dala nám na zemi takého otca, ktorý za dietky svoje všetko obetoval, a ktorý do nášho srdca aj zostupuje, jestli ho prijímame a vítame. Čo chcú tie iné mienky, náhľady, socializmus a liberalizmus nám miesto kresťanstva dať?

Bojújú proti viere kresťanskej, ale človeka na seba zanechávajú! Kresťanstvo nám dáva Otca nebeského, tie theorie tohoto sveta len toto slovo majú: Staraj sa človeče sám o seba! Nad tebou nieta inej vyššej moci! Či ale toto uspokojí srdce naše?

Či je div, že Iudia neveriac v Boha pravého, zostávajú poverčiví a babonám oddaní!?

Čo skusujeme za našich časov, zvlášte tam, kde srdcia poznavili viery?

Neveriac v Boha, hladajú priateľstvo diabla. Navstávajú nové bludy, takzvané moderné, ako sú: *spiritismus* (citovanie, volanie duchov, zaiste zlých, lebo dobrí sú v lone Boha), *hypnotismus* a *somnambulismus*, to jest skúmanie tajných vecí zo sna z necitného stavu omámeného, ohúreného *mediúma*, nástroja, človeka k tomu súceho, ako by znovu bohiňa pohanská, Pythia, svoj trón babony a povery stavala!

Čím menej viery, tým viac povery!

Tak je človek stvorený, že musí byť v potyku s vyššími mocnosťami!

Kto nehľadá priateľstvo s Bohom, svojím Stvoriteľom, s anjelmi a svätými v nebi, ten obeuje s duchami temnosti, s diablom a anjelmi jeho.

Jako od Boha pochádza všetko dobré, tak od zlých duchov všetko zlé.

Čo hovorí Kristus? «Hľadajte ponajprv kráľovstvo Božie a spravodnosť jeho!» Jedine v Bohu pravda a spása!

POLITICKÉ CHÝRY.

Nový rok Iudovej strany.

Iudová strana snemová snáď ešte nikdy neohlavala Nový rok tak slávnostne, ako prítomne. Z krajinských vyslancov Iudovej strany veľmi mnohí prišli do hlavného mesta, takže predstavenia u predsedu stránky, ako aj u jej veľazaslúženého zakladateľa a vodcu impozantne vy-

padly. Rečníci pri oboch príležitostiach vyzdvihli účinkovanie Iudovej strany cieľom obrany ústavy krajinskej a osvedčili sa, že politická strana Iudová v tomto smere aj v nastávajúcom roku pokračovať bude. Tak predseda gróf *Aladár Zichy* ako aj vodca a zakladateľ Iudovej strany gróf *Ferdinand Zichy* poukázali v rečiach svojich na to, že štátne jestvovanie naše bez úplnej konštitúcie nedá sa ani myslieť a z tejto príčiny Iudová strana pri prísnom podržaní jej programu a zvláštneho stanoviska politického, účasť bude brať v zápasoch spojených opozičných stránok.

V kruhu politickej strany Iudovej pozdravil predsedu Iudovej strany ablegát *Mikuláš Zboray*. V reči jeho vyzdvihol účinkovanie Iudovej strany a veľazaslúženého jej predsedu z troch ohľadov. Prvá doba Iudovej strany bola doba prenasledovania. Túto dobu víťazne prežila Iudová strana. Druhá doba jestvovania Iudovej strany bola doba tá, keď ju premôcť a zničiť nemohli, teda ju trpeli. Nasledovala konečne pre Iudovú stranu tretia doba a to je doba uznania. Uznajú a poznajú prítomne vlastenecké a pre Iud osožné účinkovanie Iudovej strany i jej bývalí najväčší nepriatelia. Toto je ale výsledok múdreho politického jej vedenia a zásluha jej vodcu a predsedu. Právo, zákon a spravodlivosť boly vždy pohnútky Iudovej strany pri jej účinkovaní. Z tohoto stanoviska vychodiac, krajinskí vyslancovia strany tejto, čo voličov horných krajov zastupujú, oproti narodnestam chovali sa pri každej príležitosti s najväčšou ochotnosťou, miernosťou a láskou. V tomto smere pokračovať bude Iudová strana aj v budúcom roku, kým najde z milosti božej tú cestu, ktorá istotne vedie k pokoji.

Predseda gróf *Aladár Zichy* v odpovedi jeho tiež spomenul tri doby účinkovania Iudovej strany. Čo však Iudovú stranu v krutých zápasoch týchto dôb k víťazstvu viedlo, to je *spravodlivosť, na ktorej zvkľadajú sa jej zásady*. V tento deň — pokračoval ďalej rečník predseda — kde Iudia jedon druhému dobrého prajú, myslieť nám je treba v prvom rade na to, aby sa v krajine poriadok navrátil, taktiež žiadať máme, aby spoluobčania naši v pokoji požívať mohli ovocie svojich ťažkých prác. V tomto ohľade sme vždy všetci jednej mysle boli. Toto a samostatnosť Uhorska na poli zákonodarnom a verejnej správy je cieľom našim aj v budúcnosti. Bodaj by to čím viacej ľudí nahliadlo, že my účinkovaním našim len vlasti našej a jeho veličenstvu kráľovi služby preukazovať zamýšľame. Daj nám Boh v najbližšej budúcnosti dožiť sa tej radosti, aby medzi kráľom a národom panovalo opet úplné porozumenie.

Predstavenie u grófa Ferdinanda Zichyho.

Po predstavení vo svojom kruhu politická Iudová strana navštívila grófa Ferdinanda Zichyho, akožto zakladateľa a vodcu svojho. Ablegát *Franc Buzáth* v reči svojej, ktorou pozdravil veľazaslúženého zakladateľa a vodcu, spomenul v prvom rade politické rozpoioženie a tie skazonosné snahy terajšej vlády, ktorá priateľov svojich hľadala a našla medzi tými, čo zapreli Boha a za-

preli vlast, ktorá ruší svätosť prísahy a zákonov, ktorá zapovrhne sprovodlivosť, ktorá vládu svoju užíva nie k osohu občanov, lež ku skaze vlasti a týmto kope hrob ústavy a samostatnosti krajiny. Spomína ďalej rečník, že v jak krutých zápasoch stoja prítomne jednotlivé vrstvy spoločenstva, ktoré vždy viacej odvracajú sa od Boha. Zpiatky vrátiť máme sa k Bohu! je heslom našim; ponnevác národ len vtedy môže byť šťastlivý a spokojný, keď kresťanský duch a kresťanské zmýšľanie panovať budú na celej čiare štátneho a súkromného života. Srdečnými slovami predniesol konečne rečník blahoželanie ľudovej strany staručkému vodcovi a zakladateľovi, na čo gróf *Ferdinand Zichy* hlboko dojatý odpovedal. V prvom rade poistil ľudovú stranu, že on navždy strváva s ňou na jej starom kresťanskom základe a dal výraz tomu blahoželaniu, aby ona čo deň viacej zosilňovala sa v službe Boha a vlasti. Povzbudil ľudovú stranu, aby neohrozene vytrvala pri tom smere, ktorý všetkých údov jej spája. Zásady prevratu nebezpečím hrozia prítomne národom celej Európy. Doposiaľ budovaly a udržiavaly sa štáty na základe viery a práv — teraz sa dačo protivného chystá. Nuž nech si iní, blahobyť svoj hľadajú cestami bludov, my ich v tom nasledovať nemôžeme. Spojili sme sa v zápasoch za ústavu vlasti s druhými veľkými politickými stránkami. Spojenie toto je tým potrebnšie, bo sa nachodíme oproti takej vláde, ktorá nevšíma si ústavu a krajinské zákony. Úfajme sa, že tento smutný stav s pomocou božou o nedlho premení sa k lepšiemu. V tomto verme a dôverujme a prosme Boha, aby v novom roku dal nám sily a vytrvalosti a ovocie snáh našich nam nevystane.

Údovia ľudovej strany s oduševnením slyšali zlaté slová tohoto zriedkavého vodcu, ktorý vzdor vysokému veku dnes opeť dokázal, jak neohrozeným bojovníkom je za kresťanské Uhorsko.

Ludová strana na Horniakoch.

Na horných stranách pekne sa sriadije kresťanská ľudová strana. Zo stredišťa politickej ľudovej strany odcestovali po sviatkoch do volebného okresu sabinovského krajinský vyslanec *Pavel Kovács*, *Alexander Karácsonyi* a *August Gramantik*. Zo stránky volebného okresu privítali ich *Ján Kurimszky*, farár zo Szinnye a bývalý kandidát ľudovej strany *Jozef Szentiványi*. Odbavovali sa potom veľké ľudové shromaždenia dňa 28, dec. v Harapkove, dňa 29. dec. pred poludním v Szinnye a popoludní v Nyárs-Ardó. Voličia z okolia týchto obcí, ba i z najďalších miest s radosťou pospiechali ku týmto ľudovým shromaždeniam. Medzi rečníkmi vynikal zvlášte prešovský dekan *Ján Telekesy*. Prítomní voličia s veľkou oduševnenosťou a pozornosťou počúvali tohoto výtečného rečníka a privolávali mu na slávu. Duchovenstvo okresu oduševňuje sa po celom okrese za kresťanskú ľudovú stranu. Je to ovšem už aj na čase, lebo falošní proroci už aj na týchto stranách začínajú ľud kresťanský balamútiť vetrivými heslami a prázdnyimi sľubami. Shromaždenia na oboch miestach skončili sa v tom najpríkladnejšom poriadku a ti-

hosti a voličia súc takto povzbudení a oduševnení za ľudovú stranu, rozišli sa v poriadku.

Inštalácie főišpánov.

Keby byly posledné fašianky, to by svet s dobrým právom tie inštalácie aké noví főišpáni po stolicich zvädzajú za fašiankové žarty mohol držat. Takýmto smutným žartom inštaloval sa dňa 31. decembra nový főišpán dr. *Ján Kreszmárik* v stoličnom meste Békésyula. Pri inštalácii boli len žandári a vojaci prítomní. Stoliční výborníci krom niekoľko hladných a smädných celkom chybovali. Tým viacej ušlo sa novému főišpánovi záprdkov. V Ungváre držal zas főišpán *Zigmund Bernáth* takúto fašiankovú inštaláciu. Tohoto tam v pravom smysle slova na posmech obrátili. Nie lepšie sa však vodilo aj *Barosovi* v Trenčine. Zutekal a aj to zabudnul povedať, kam ide. Po fašiankoch nasleduje vždy dlhý pôst. Keď sa teda tí főišpáni na obecné útraty dobre vyzabávajú, nevyhnú dlhému pôstu. Bodaj by čím skôr na nich prišiel rad.

Chorí ministri.

Barón Gejza Fejérváry sa prechladol na ceste do Viedne a Jozef Kristóffy dostal influenzu doma. Oba ministri sú chorí lež nie na smrť, tolko sily ešte majú, že môžu stoličné právomocnosti ďalej kujonirovať.

Z CUDZOZEMSKA.

Z Ruska.

Väčšia čiastka novších zpráw z Ruska znie len o moskovských udalostach. Boj vojska a revolucionárov ešte vždy trvá.

Rozpoloženie v Petrohrade tiež dáva príčiny ku obavam. Aj tam byly už krvavé srážky medzi štrajkujúcimi robotníkmi a vojskom.

Z Moskvy oznamujú, že vnútorné mesto jako by bolo vymreté. Obyvatelia sa boja vyjsť na ulicu, lebo sú neni istí, či sa z voľaktorej strany neobjaví jedna čata vojska alebo revolucionari, ktorí sa ešte vždy srážajú s vojskom. Dragóni a kozáci, ktorí sú už od niekoľko dní v službe a sú už ustatí, sú veľmi rozhorčení a s najväčšou ukrutnosťou zachodia s ľudom. Na shromaždení vzbúrencov bolo mnoho revolucionárov, ktorí boli oblečení za kozákov alebo pešiakov, a títo sa v mene vojska osvedčili, že vojaci nebudú strieľať na ľud. Toto je príčinou toho, že sa ľud nebojí vojska.

Z Petrohradu oznamujú, že sa tam revolučné hnutie tiež šíri. Vo Vieborgskom predmestí revolucionari postavili barrikady a už sa aj viacráz srazili s vojskom.

Podobné nepokoje sú ešte v Livlande a Kurlande, kde vzbúrenci spustošili 120 panských statkov a že pri tom aj viac statkárov zavraždili. — V Charkove sú pánmi revolucionari. Tito prinútili obecnú radu, aby obetovala pre štrajkujúcich železničných zamestnancov 10.000 rublov. — Vo Varšave revolucionari hodili bombu pred budovu štátnej pokladnice, odkiaľ vzali 486.000 rublov.

B E S E D N I C A.

Pápež Pius VII. a pohár vody.

Hrozné chýry doniesli ľudia dňa 8. augusta r. 1809. do francúzskej dediny Violene.

Napoleon I., zaslepený víťazstvami, lapil dal v Ríme pápeža Piusa VII. a veľt ho mali žandári cez túto dedinu sprevádzať, aby ho vo Francúzskej dovezli na miesto, ktoré mu tam vykázal.

Obyvatelia dediny, chlapy, ženy a deti hrnuli sa ku hradskej, ktorou žandári viesť mali uväzneného pápeža. Chceli oni námestníka Pána nielen vidieť, lež ako veriaci katolíci aj slušne pozdraviť.

Napokon vidieť bolo koč, obkľúčený žandármi a v ňom bladá obličej svätého otca. Pius VII. oblečený bol v bielu sutánu a okolo krku mal červenú štolu. Ľud kľakal po ceste v hustých radoch. Chlapi sňali dolu širáky, ženy sa prežehnávaly a pozdvihovali malé deti. Námestník Ježiša Krista na zemi udeľoval požehnanie trasúcou rukou. Ľud sa nemohol zdržať a vykrikoval s veľkým oduševnením:

«Nech žije pápež! Nech žije Pius VII.!»

Slnko náramne páliło, horoko bolo veľké, tým viacej cítil to svätý otec v zatvorenom koči. Svätý otec zamdlieval od smádu. Prosil žandárov, aby sprievod pristavili a podali mu kvapku vody. Títo však nevyplnili jeho prosbu. Ako už z dediny vychodili, svätý otec ešte raz opakoval svoju prosbu. Tu pristavili žandári koč pred posledným domom.

Pred domom stála mladá žena s dieťaťom na rukách. Ako slyšala o čom sa tu jedná, vbehla hneď do izby a vyniesla chytro pohár vody a pohár vína. Poháriky postavila na tanierik, bežala ku koču a podala s najhlbšou úctou nápoj svätému otcovi. Praelát Doria, čo bol v koči s pápežom, prosil ho, aby sa občerstvil s vínom, svätý otec však vzal pohárik s vodou a tejto sa napil. Praelát Doria podal zpiatky poháriky žene, ktorá trasúca sa od prekvapenia, stála pri koči. Tu ju oslovil pápež a povedal jej v reči francúzskej:

«Zaplať vám Pán Boh, ženo, a daj vám svojho božského požehnanie!»

Žandári dali znak, aby sa koč ďalej pohnul. Shromáždený ľud však neustával, s hlučnými výkrikami zvelebovať pápeža.

«Nech žije pápež!» ozývalo sa zo všetkých strán.

Pred domom stála mladá žena plná radosti nad tým zriedkavým šťastím, že svätého otca pohárikom vody občerstviť mohla. Dlho tam stála pred domom a dívala sa za kočom, kým ho videla. Ako jej napokon zmizol pred

očima, išla do izby, kľakla si pred krížom, čo tam na stene visel a ďakovala Pánu s plačom za tú veľkú milosť, akej sa stala účastnou.

Žena táto dožila sa vysokého veku, vyše osemdesiat rokov. S oduševnením spomínala vždy deň 8. augusta roku 1809. Keď pre veľkú starobu oslabla, o palici chodila často von z domu na to miesto, kde dakedy koč s pápežom stál a kde na pamiatku postavený bol pozdejší pomník a tu hovorievala v mladistvej čerstvosti:

«Tuto som dala vody svätému otcovi a tu ma požehnal».

Požehnanie pápeža vyplnilo sa na tejto žene a na celej jej rodine. Hmotne ostali zámožní, duševne ale dal im Boh milosti, že v tomto prevrátenom svete známi sú všestranne ako verní a horliví katolíci,

Ako Boh požehnal celú túto rodinu za kvapku občerstvujúcej vody, radostne podanej jeho námestníkovi na zemi, tak potrestal a uponížil pyšného cisára, ktorý hriešnou rukou dotknul sa pomazaného Pána.

Pápež Pius VII. vyslobodený bol z francúzskeho zajatia a slávnostne navrátil sa do sídelného a svätého mesta svojho Rímu. Cisár Napoleon I. ale pozbavený cisárstva a všetkej moci, opustený všetkými, čo ho slepo nasledovali, zkončil hriešny život svoj ako väzeň Anglicka. Toto sú súdy božie!

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ sa 26. decembra večer vrátil z Wallsee do Viedne a z penzingského nádražia dal sa zaviezť do Schönbrunnu.

Výročitý deň narodenín nebohej kráľovny Alžbety. Z Viedne oznamujú: V Štedrý večer bol výročitý deň narodenín blahej pamäti kráľovny Alžbety. Z tejto smutnej príležitosti arcikňažna Maria Valeria čerstvými kvetami ozdobil hrob svojej nebohej matky. Bývalá dvormajsterka nebohej kráľovny gróčka Maria Festetich a bývalá predčitatelka Ida Ferenczy sa dlho modlili pri rakve. Gróčka Irma Sztáray, ktorá bola dvornou dámou nebohej kráľovny, tiež poslala kvety na rakvu kráľovny Alžbety.

Zdravotný stav arcikniežata Ottu. Arciknieža je už natoľko lepšie, že o jeho zdravotnom stave lekári neuverejnújú oznamy. Arciknieža teraz viac hodín sedí vo svojej izbe, mnoho číta a zaujíma sa o všetky udalosti. Posavád mu lekári zakázali hovoriť, ale tieto dni sa už mnoho vyprával so svojím okružím; jeho hlas ešte neni čistý, ale lekári úfajú, že onedlho sa mu vráti aj jeho predošlý zvučný hlas. Arciknieža predbežne ostane ešte vo Viedni, ale asi o mesiac vráti sa do svojho kaštiela v Schönau a na leto odcestuje do morských kúpeľov v Halle.

Vyznačený hlavný župan. Jeho veličenstvo kráľ hlavnému županovi stolice ostrihomskej Bélovi Horváthovi udelil na uznanie jeho horlivých služieb rytiersky kríž rádu Leopolda.

Noví dvorní radcovia. Jeho veličenstvo kráľ buda-peštianskemu hlavnému direktorovi stredných škôl Bélovi Eródimu a správcovi internátu Franca Jozefa, direktorovi štátneho gymnázia II. okresu drovi Michalovi Demeczkému udelil titul uh. kráľ dvorného radcu. Oba páni majú veľké zásluhy okolo Fejérváryho. Demeczky bol prítomný, keď tento chýrny ministerpredseda svoj program pred povolanou spoločnosťou socialdemokratov a židov prečítal. Sú to ozaj veľké zásluhy.

Biskup Medard Kohl u pápeža. Vysvätený biskup dr. Medard Kohl v sprievode pápežského präláta a farára Matiašovho chrámu dra Antona Nemesa odcestoval do Rímu, aby tam pápežovi Piusovi X. z príležitosti Nového roku odovzdal blahoželania knieža-primasa Klaudia Vaszaryho. Pápež v utorok dňa 26. dec. prijal slávnostne zástupcu knieža-primasa, ktorý mu na to oddal úctu a blahoželania Klaudia Vaszaryho. Pápež sa poďakoval za blahoželania knieža-primasa, vyzvedal sa na jeho zdravotný stav a vzájomne mu všetko dobré vinšujúc poslal mu pápežské požehnanie. Potom sa pápež dlhšie vyprával s biskupom o uhorských katolíkoch a o pomeroch cirkve, o ktorých je pápež úplne orientovaný, a konečne poslal aj uhorským katolíkom pápežské požehnanie. S týmto sa výsluch skončil a potom pápež prijal sprievodcu biskupa, präláta dr. Nemesa, s ktorým sa tiež za dlhší čas prívetive rozprával a dovolil mu, aby po návrate mohol udeliť veriacim svojim pápežské požehnanie. Biskup a jeho sprievodca po pápežskom výsluchu holdovali u štátneho sekretára Merry del Vala, ktorý ich taktiež veľmi srdečne prijal a uvítal.

Reforma maturitnej zkúšky. Minister osvety 18. dec. vydal novú úpravu potahom na maturitnú zkúšku, v ktorej v mnohých ohľadoch zmenil poriadok maturitnej zkúšky. Nový poriadok platný bude od 1. jan. roku 1903. Písomnú časť maturitnej zkúšky minister zmenil tak,

že počet predmetov snížil s päť na tri, asíce v gymnáziach sotrel grécku a nemeckú reč a literatúru a gréčtinu nahraďujúcu literatúru, v reálkach ale francúzsku reč. Tieto isté predmety sotrel aj pri ústnej maturitnej zkúške. Krem toho, keď posavád zkúšku skladajúci mladík pri

Jozef Samassa, jágerský arcibiskup, nový kardinál.

písomnej zkúške prepadol z maďarskej reči, alebo z latinčiny, v reálkach ale z matematiky, odvrhnutý bol na celý rok. Dla novej úpravy zkúšajúci výbor len v tom páde môže odvrhnúť mladíka, jestli tento aspoň pri dvoch písomných úlohách prezradil nezbehosť. Hlavnú váhu maturitnej zkúšky položil teda minister na ústnu časť zkúšky a podal úpravu aj ohľadom toho, ako sa má viesť ústna zkúška a aké otázky majú predložiť professori žiakom.

Vymenovanie. Jeho veličenstvo kráľ ružomerského kráľ. fiškála Gejzu Chudovszkého vymenoval za predsedu ružomerskej súdnej stolice. Dosavadný predseda súdnej stolice v Ružomberku Albin Závody na vlastnú žiadosť preložený je do Veľkej Kaniže a z tejto príležitosti kráľ udelil mu titul kuriálneho sudeu.

Zemetrasenie. Z Inbrucku oznamujú, že v St.-Gallenkirchene vo stredu dňa 27. decembre večer pocítili silné zemetrasenie. Izbenné náradie sa pohlo s miesta a stenové hodiny ostaly stáť.

Pozor na zbraň! Zo Sátoralja-Ujhelyu píšu, že žiak prvej triedy tamojšieho gymnásia Jozef Slovák vo stredu dňa 27. decembra navštívil svojho súdruha Štefana Budaiho. Budai vyňal zo skrine revolver a chlapeci sa začali s revolverom hrať. V tom ale revolver vypálil v ruke Budaiho a guľa vbehla Slovákovi do hlavy. Rana nešťastného gymnastu je nebezpečná. — Z Balmazújvárosu (stolica Hajdu) sdeľujú, že árendátor z Ujkertu Eugen Rosenfeld, ktorý býval u svojho išpána Šimona Kúna, minulú dni náhodou zastrelil z poľovnickej pušky 19-ročnú dcéru išpána menom Sárú.

Elektrická železnica z Budapešti do Gedelova a do Vacova. Na jar začnú stavať dráhu pouličnej elektrickej železnice, ktorá od Ludového divadla v Budapešti cez Rákosszentmihály a cez Rákospalotu povedie do Gedelova a do Vacova. Táto železničná čiara je veľmi významná pre hlavné mesto, lebo tiahne vedľa takých obcí, ktoré Budapešť zaobstarávajú kuchynskými a zahradnými plodinami.

Zamrznutá ženská pod vlakom. Z Veľkého Váradu sdeľujú, že manželka belényeškého obyvateľa Tógyera Igása vybrala sa do Dombrovice, aby tam navštívila svoju matku. Žena vzala si na cestu dve sklenice pálenky a po ceste si často upijala. Keď došla na belényešské vrchy, už bola opilá a bez povedomia klesla práve medzi železničné koľajnice. Tam ležala až do rána a ponač bola tuhá zima, cez noc zamrzla. Ráno jachal tade veľko váradský osobný vlak a prešiel cez mrtvolu ženy. Vlak prešiel ženskej cez hlavu a odrezal jej aj pravú ruku. Lekári zistili, že keď vlak prešiel ženskú, táto bola už mrtvá. — Teda zas len tá nešťastná pálenka zapríčinila toto veľké nešťastie. Hnusoba je, keď baby pálené pijú!

Chytili medzinárodných švindlerov. Z Paríža píšu, že tam a v Marseilli chytili 27 členov jednej medzinárodnej bandy, ktorá v celej Europe a najmä v popredných kúpeľoch spáchala mnohé krádeže, klamstvá, falšovania a šudierstva. Vodcom bandy bol istý Jozef Mirabell. Čle-

novia tejto bandy v Marseilli nedávno pristavili jedon poštový vozeň a vykradli z neho všetky listiny, ktoré sa pohahovali na nich. Na druhý deň ich ale polícia chytila a zatkla.

Zastrelený žandár. Z Veľkého Beeskereku píšu, že v obci Kanak (stolica torontálska) žandár Martin Varga chytil nebezpečných rumunských zlodejov a chcel ich zaviesť na obecný dom. Na ceste jedon zlodej strelil na nič netušiaceho žandára, ktorý mrtvý klesol na zem. Zlodeji potom ušli.

Útok na nádraží. Na stanici Nagylapos (st. Békés) dozorca stanice Ludvik Budai spáchal útok na železničného predstaveného Ladislava Agácsiho. Budai sa už od dávna hneval na Agácsiho, s ktorým sa vo stredu dňa 27. decembra predpoludním povadil. Popoludní sa Budai spil a v opilom stave spáchal útok. Dva razy strelil z revolvera na Agácsiho. Jedna guľa ranila predstaveného na hlave a druhá na ruke. Útočník potom obrátil revolver proti sebe a sa zastrelil. Ťažko raneného Agácsiho doviezli na rýchlovlaku do Budapešti.

Železničná nehoda. Dňa 27. decembra medzi stanicami Karcag a Kisujszállás srazil sa rýchlovlak s nákladným vlakom, pri čom sa mnoho vozňov dolámalo. Cestovateľom a zamestnancom vlaku nestalo sa nič.

Zomrela od žiaľu. V obci Gádor (stolica Vas) tieto dni udal sa tragický prípad. V obci zomrel starý gazda Jozef Höger a jeho sestru hneď upovedomili o smrtnom páde. Keď prišla ženská k mrtvole svojho brata, skrikla a mrtvá klesla na zem. Od žiaľu porazilo ju na srdce.

Japonský špehúň. Istý anglický vojenský zpravodajca sdeľuje zaujímavú históriu z rusko-japonskej vojny. Zpravodajca došiel do Port-Artura pred niekoľkými týždňami jako vypukla vojna. Na dlhej ceste narástly mu dlhé vlasy a preto prvou jeho vecou bolo, že vošiel do jedného holičského závodu. Veľmi bol prekvapený, keď holič po anglicky uvítal ho nasledovnými slovami:

— Hneď príde na vás rad, ale najprv musím obslúžiť týchto dvoch ruských dôstojníkov.

O niekoľko mesiacov pozdejšie zpravodajca odcestoval k mandžurským japonským čatám. Tam ho odrazu oslovil jedon dôstojník vysokého rangu a spýtal sa ho:

— Pamätáte sa na mňa?

Vojenský zpravodajca sa ale nevedel naňho rozprávať. Japonský dôstojník sa usmial a riekol:

— Ja som vám ostrihal vlasy v Port-Anture.

Vojenský dôstojník za mesiace špehúnil v Port-Anture jako holič, ačpráve bol vysokým dôstojníkom Kurukiho štábu.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplati, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂ % tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplati. — Ku cieľom parcellovania povoľuje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podavame zdarma.

Nový rok v paláci kardinála-primasa. Z príležitosti nového roku v paláci kardinála-primasa vyložený bol hárok, do ktorého nepočtení vpísali svoje mená. Sbor biskupský novoročné blahoželanie sdělil cestou telegrafu. Mnohí svetskí a cirkevní hodnostári odovzdali svoje blahoželanía osobne. Medzi týmito pápežský prälát a krajinský vyslanec *Ján Molnár* a tajomník Iudovej strany krajinskej dr. *Alexander Ernszt*.

Oheň. V Spišskej Belej dňa 25. decembra v noci 10 domov zhorelo.

Poklad v hrobe. V Hybciach (stolica liptovská) tieto dni exhumovali mrtvolu Zuzanny Droppa, pretože prišlo na vrchnosť oznámenie, aby mrtvolu prehládli. V poduške (vankúši), ktorú mala mrtvá pod hlavou, našli v zlate a v striebre šesťokrátisíc korún. Mrtvola bola pochovaná už od takto roka. Jediný dedič zosnulej, menom Peter Droppa úšiel od vojska a pod menom Peter Balázs vysťahoval sa do Ameriky a od tých čias nenie o ňom ani chýru, ani slychu.

Súbežné vyzvanie. V budapeštianskom štátnom ústave hluchonemých prijímajú do prvých tried k budúce mu školskému roku 45 školákov. Krom toho do vyšších tried prijímajú sa takí hluchonemí, ktorí doposiaľ učili sa síce v daktorem okolnom ústave, ktorých rodičia však časom presťahovali sa do hlavného mesta alebo do jeho okolia. Hluchonemí, čo v okolnom ústave odbavili 6 tried, v VII. a VIII. triede pokračovať tu môžu v učení. Konečne do zodpovedne vyšších tried prijímajú sa také dietky, ktoré v Iudových školách medzi učením ohluchly, tu ale naučia sa slová z pohybovania úst poznať a týmto spôsobom zdokonáliť sa môžu v elementárnych vedách. Prosbopisy o prijatie vybaví sa bez ohľadu na pokolenie, náboženstvo a národnosť v rade jejich príchodu. Dôkladné vysvetlenie a hácky tlačene ku prijatiu na jednoduché listy posielala na žiadosť Správa ústavu, VIII. okres, Mosonyi-ulica číslo 6.

HOSPODÁRSTVO.

«Poland-čina» ošípaná.

Tohoto čudného mena ošípanú, ktorú v cudzozemsku od dávna dochovávajú a plemenia, aj u nás počínajú poznávať pre jej rozličné dobré vlastnosti, na ktoré len pomaly prišli naši hospodári.

Poland-čina ošípaná, za poldruha roka rastie a potom — obzvláštne kanci — dosiahnu 175—180 cm. zdĺžosti, rátajúc od rypáka, až po chvost. Z tohoto jedna tretina na hlavu padne. Výška jejich je: na predku 85—90, u zadku 88—92 cm., z čoho na zdĺžku nohy padne 30—32 cm. pretože ale jich šunka je tak veľká, že noha vlastne nenie vyššia od 20—22 centimetrov.

Podľa tejto miery, ošípaná zdá sa byť štvorhranátou, ktorú podobu len pri kŕmení ztratí, lebo musím poznamenať, že len chudé ošípané vyzerajú tak, ako som to výš spomenul.

Zdravé prasce, pri riadnom chovaní, keď sú pol ročné, už vtedy vážia vyše pol metrického centa. Za úplný rok 200—250 kilov naberú na seba. Ale «poland-čina» ošípaná nielen pre túto vlastnosť prevyšuje naše fajty, ale aj pre tú, že menej krmy požaduje.

Päťmesačná «poland-čina» sviňa je už súca na húkanie, a tak sa množí, že za dva roky päť razy sa oprasí, a síce: prvý raz, keď má rok. Pri každej príležitosti máva 10—12 prasiec. Z týchto ale len 8—10 nechajme pri materi, ostatné chovajme s kravským mliekom, a to od tretieho dňa tak, že z prvoti lyžičkou lejme im mlieko do papule. O pár dní samé ho vystrebú z plitkej nádoby.

Nech sa nikto nenaľaká tejto práce, veľmi dobre sa ona odplatí, hoc za 8—10 dní aj v noci musíme nakŕmiť prasce. Aj z týchto budú dobrí braveci, ba stáva sa, že lepší, ako z na cecku vychovaných.

Prasce za štyri týždne zostanú pod materou. Táto len za osem dní zostane «slobodná», potom zase sa nahúka a takto donesie za dva roky 50—60 prasiec.

Pri kŕmení prasiec užívajme len tú najmenšiu mieru. Sama chôva mení sa dľa čiastok roku, a pozostáva ona zo zemiakov a ich šupín z otrúb, z múky, z padaného ovocia. Netreba sa báť, že im zuby stŕpnú od neho. K tomuto pokrmu pridáme, trochu jačmeňa, a predsa pol ročné budú vážiť pol metra, jedno ročné ale 200—250 kilov.

Jačmeň len v prvých päť mesiacoch dávajme prascom, lebo len z toho cieľu ho žerú, aby rástly. Sviňu na plemeno neslobodno veľmi kŕmiť, lebo keď stučnie, ťažko sa oprasí.

«Poland-čina» sviňa tak ľahko stučnie, že plemenákov — keď im minulo päť mesiacov — takrečeno hladovať necháme, lebo by sa, dosť ľahko nenahúkali.

Pri týchto dobrých vlastnostiach má «poland-čina» tú chybu, že je veľmi háklivá na čistotu, tak musí sa z vreca kŕmiť, a že má veľmi fajnne kosti, čo je na škodu plemenákom, preto je zapotreby, aby často dostávaly z kostí mletú múku. To aj sami vyhotovíme. Kostí upálime a na drobno — nie na múku — potľeme, to radi chrúmu, a takáto múka nemá žiadne zlé následky, kdežto kúpená neraz miešaná je s všeličím, a mnoho razy hnačku zapríčini.

Pri plemene dobre je, keď sa fajty miešajú, križlia, a síce k Suffolk a Yorkshire sviniam potrebujeme «poland-čina kancov. Týchto prasce práve tak sa dajú vykŕmiť, ako aj čisté fajty, lenže budú mať silnejšie kosti a lepšie sa množia.

Odporúčam gazdom plodenie a chovanie týchto nových druhov ošípaných. Je ono spojené s veľkým chosnom, čo má v hospodárstve veľký význam. O fajty treba sa dopytovať v hospodárskych spolkoch.

Gazda.

Sviatok svätých troch Kráľov.

Tri tajomstvá predstavuje nám v tento deň cirkev svätá, ktoré nie síce v jednom roku, lež v tento deň sa staly. Prvé tajomstvo je príchod troch Kráľov od východu, ktorí dostavili sa z ďalekých končín sveta, aby sa klaňali novonarodenému Vykupiteľovi pokolenia ľudského. Druhé tajomstvo je pokrstenie Syna božieho v rieke Jordáne. Tretie tajomstvo je premenenie vody na víno, ktorý zázrak učinil Spasiteľ tiež v tento deň pri svadbe v Káne galilejskej. Týmto trojnásobným zázrakom zjavil sa Pán Ježiš svetu. Trom kráľom od východu zjavil sa ako pohanom zázračnou hviezdou; národu židovskému zjavil sa, keď svätým Jánom Krstiteľom pred množstvom ľudu v rieke Jordáne pokrstený bol, pri čom slyšať bolo z neba hlas Otca nebeského: toto je môj najmilejší Syn a vidieť bolo podobu holuba, v akej zpusť sa naň Duch svätý; učedníkom svojim napokon zjavil sa zázrakom premenenia vody na víno, aby týmto povzbudení tým pevnejšie v neho verili a tým vernejšie ho nasledovali. Sviatok tento preto po všetky časy za ten najväčší držaný bol v cirkvi. Je to skutočne deň zjavenia Krista Pána, v ktorý Boh zjavil sa v podobe ľudskej. Menuje sa preto sviatok tento aj deň zjavenia Pána, a ponevác Spasiteľ v tento deň zjavil sa po prvé trom Kráľom od východu, preto sa menuje aj sviatkom svätých troch kráľov. O týchto svätých troch Kráľoch dľa ústneho podania a dľa učenia najstarších otcov cirkevných sdeliť možno nám nasledovné:

Narodenie Spasiteľa sveta na vedomie dal Otec nebeský skrze anjela pastierom, ktorí pri Betleheme pásli svoje stáda. Pastieri títo boli židia; teda ako národ vyvolený, židia dozvedeli sa najprv o príchode Messiaša. Národom pohanským zvestoval Boh narodenie Vykupiteľa sveta mimoriadnou hviezdou. Táto hviezda nepodobala sa iným telesám nebeským, bola ona mimoriadneho blesku. Krem tohoto vonkajšieho znaku nekonečne milosrdný Boh ešte aj vnútornou milosťou nadchnul troch kráľov Východu, takže poznali proroctvo Balaam proroka, ktorý v šerej minulosti predpovedal, že v krajine židovskej narodí sa Vykupiteľ celého sveta. Troch Kráľov od Východu menujú aj mudrcami, bo sa s vedami, zvlášte s hviezdárstvom zaoberali. Dľa ústneho podania boli oni však skutočne pohlaváry, teda kráľovia svojich kmenov, ako to vieme aj zo svätých písíem, kde doslovne stojí: že kráľovia Arabie dary donesú a klaňaf sa budú Pánu Ježišu Kristu, Tito traja Kráľovia Východu sú ako vôbec známo: Gašpar, Melicher a Baltazár, ktorí, ako zjavila sa im mimoriadna hviezda, pustili sa hneď na cestu, aby hľadali narodeného Vykupiteľa celého sveta. Na dlhej a s veľkými nesnádzami spojenej ceste pospiechali za žiarou hviezdy. Dlho, dlho cestovali púšťami a neznámymi krajmi, kým prišli k veľkému mestu. Tu zmyžla pred nimi hviezda. Ponevác sa dozvedeli, že mesto toto je hlavné mesto kráľovstva židovského, odhodlane vstúpili dnu a pýtali sa: «Kde je ten novonarodený Kráľ židovský, bo sme hviezdu jeho videli na Východe a prišli sme

aby sme sa mu klaňali». Zlakio sa nad touto otázkou obyvateľstvo mesta, a sám kráľ Herodes, ako o tomto slyšal, ztriasol sa ľakom v útrobach svojich, bo sa obával, že novonarodený kráľ pozbaví ho jeho trónu. Svolaf dal preto všetkých zákonníkov a najmúdrejších a pýtal sa ich, či by tu bol čas, v ktorom narodíť se má slúbený Messiaš. Tito skúmali na to sväté písma a knihy a jednodhlasne povedali, že áno, včul je ten čas, čo sa narodíť má Messiaš, a síce dľa proroctva Micheáša v Betleheme, v jednom meste krajiny Judei. Bojazlivý kráľ Herodes povolal hneď k sebe troch mudrcov od Východu a povedal im: «Idzte do Betlehemu a vypytujte sa opatrne o narodenom dieťati a keď ste ho našli, dajte mi to na vedomie, abych aj ja ta šiel a klaňaf sa mu». Lstivý kráľ to nie s tým úmyslom povedal, že aj on tam pôjde klaňaf sa narodenému Messiašovi, on sa len istotne dozvedief chcel, kde sa nachodí, aby ho zmárnif mohol.

Na lstivé reči kráľa Herodesa celkom uspokojení boli traja mudrci a pohli sa do Betlehemu. Ako však opustili mesto Jeruzalem, hviezda, ktorá im predtým zmizla, poznove zjavila sa im na oblohe nebeskej. Nemožno opisaf tú veľkú radosť, ktorú cítili nad týmto objavom. Ak veľiká ale bola táto jejich radosť, keď prišli na to miesto, kde sa nachodil Messiaš a Kráľ, ktorého oni tak túžobne hľadali! Dľa jedného ústneho podania svätý Jozef a Panna Maria s Jezuliatkom presťahovali sa z opustenej maštálky do chudobného bydla v Betleheme. Cirkev však a svätí otcovia za to majú, že svätá rodina ostala na mieste narodenia Pána v maštálke betlehemskej. Dľa učenia svätých otcov traja mudrci od Východu nevýslovne potešení nad tým, že konečne našli, čo hľadali, vkročili do maštálky betlehemskej. Tu v lone pannenskej matky spatrili nemluvniatko, ktoré láskavo pohliadalo na nich. Mysle jejich osvietené boly v tom okamžení a oni poznali, že je to skutočne ten veľký Kráľ, jednorodzený Syn boží, ktorý na svet tento prišiel, aby ho vykúpil. Padli potom na kolená a s najhlbšou poníženostou klaňali sa mu ako Pánovi a Kráľovi svojmu. Otvorili hneď aj poklady svoje a obetovali mu trojaké dary: zlato, kadilo a myrhu. Zlato mu obetovali znakom toho, že ho uznávali za pravého Kráľa; kadidlo mu obetovali, bo presvedčení boli, že je on pravý Boh; konečne obetovali Jezuliatku myrhu, na znak toho, že ho držali za pravého človeka. Takto vyplnilo sa, čo v dávnej minulosti proreckým duchom predpovedal žalmista, keď pravil: «Kráľovia Tarzisu a ostrova dary donesú; kráľovia Arabie a Sáby dary mu donesú». Ako dlho bavili sa traja Kráľovia od Východu v Betleheme, sväté evanjelia to nesdeľujú. Dá sa však predpokladať, že hneď neodcestovali a že Maria Panna a svätý Jozef do podrobna rozpovedali im všetko, čo sa doposiaľ stalo. Istotné je aj to, že Pán Ježiš troch Kráľov od Východu, ktorí z preďalekých krajov putovali k nemu, aby ho prví poznali a jemu sa klaňali, tak tiež i za tie veľké dary, aké mu obetovali, obohatil a vyznačil veľkými milosťami.

Keď pobožnosť svoju v Betleheme úplne vyplnili traja Kráľovia od Východu, rozmýšľali nad tým, ako sa

do vlasti svojej navrátiť, Tu sa im v čas nočný zjavil anjel a napomenul ich, aby nesli k Herodesovi do Jeruzalema, lež aby sa inou cestou navrátili domov. Traja Kráľovia od Východu poslúchli toto napomenutie Pána a inou cestou pobrali sa domov, bárs táto dlhšia a obtížnejšia bola. Doma ľudu svojmu mnoho vyprávali o nemluvniatku, ktoré našli v maštálke betlehemskej. Boli oni medzi pohanmi prví, čo národom svojim ohlašovali Ježiša Krista, ktorý ako Boh a človek, Kráľ a Vykupiteľ sveta narodil sa v maštálke betlehemskej. Keď konečne národy tieto prijali učenie Pána Ježiša, pozostatky svätých troch Kráľov držali vo veľkej vážnosti.

Nasledujme aj my svätých troch Kráľov. Klaňali sa oni Pánu Ježišu v maštálke betlehemskej, klaňajme sa mu aj my v prevelebnej Sviatosti Oltárnej a pristupujme často ku svätým sviatostiam, chraňme sa každého hriechu slovom i skutkom, vyznávajme vieru našu stále a neohrozené v našom súkromnom živote, vo verejnom účinkovaní našom až do smrti. Dlhou cestou putovali k nemu svätí traja kráľovia, navštevujme ho aj my v chráme božom. Nasledujme jeho sväté učenie a on udelí nám potrebných milostí k blahému životu a ku šťastlivej smrti.

Ešte raz o spolkoch.

Myslím, každý náš čitateľ vie, čo sú spolky, veď sme o tom veľa písali, a vec tak sme vyjasnili, že tomu aj dieťa mohlo rozumieť. Udali sme, čo všetko možno docieľiť so spolkami, a obecnstvo naše tak sme poučili o tom, že ovocie, tak rečeno za zrela padlo mu do ruky.

Viem, že mnohí vzdychli: Bože náš, prečo my nemáme takýto spolok! Akí šťastliví by sme boli s ním!

Áno, šťastliví, ale len tak, ak ste všetci jednej mysle. Ak ste jednako zaujatí zaň. Ak so spojenou silou pracujete za rozkvet spolku. Ak prísne zadržíte pravidlá, dľa ktorých spolok viesť sa musí. K cieľu, ktorý so spolkom chcete dosiahnuť potrebná je úplná svornosť, trpezlivosť, vytrvanlivosť, najmä ale láska kresťanská. Bez nej nič není. Ona dodá pevnej vôle a uhezpečí šťastlivý výsledok. Kde chybujú tieto podmienky, radšej nič nezačiat, lebo koniec próby bude nezdar, haňba a škoda. Veď na mnohých miestach zriadili spolky. Možno s najkrajšou nádejou a s najlepšimi výhľadmi započali účinkovanie, a predsa sa neudržali, lež padli, čo nesmierne škodilo celej záležitosti. Túto príležitosť použili nepriatelia spolkov, aby agitovali oproti nim, že vraj robia konkurenciu kpectvu a kazia obchody statočných a na to stvorených ľudí, rozumej židov,

Smutná vec, že aj toto sa stáva, a to dosť často. A prečo? Istotne preto, lebo vec nebola úplne dozretá. Nebolo súcich ľudí, ktorí by boli rozumne vedeli riadiť spolok, a konečne ani obecnstvo nebolo preplnené tou láskou kresťanskou, ktorá zázraky robí, aj pri malých podnikoch. Veď my zrejme sme písali, že vec není tak ľahká, ako sa to vidí, lež není ona taká ťažká, že nedala by sa previesť s pevnou vôľou a so spojenou silou. Kde nerozum panuje, kde sú roztržitosti a nepriateľstvo, kde

údovia už zpočiatku majú veľké požiadavky, tam sa vec nemôže podariť. Sú spolky, ktoré zmáhajú sa zo dňa na deň, a sú opravdoví dobrodincovia ľudu chudobného. Prečo? Lebo ich rozumne vedú, a že údovia vo všetkom sú na pomoci riaditeľstvu. Sú zase spolky, ktoré len živorvia, a ani zďaleka neslúžia cieľ, ku ktorému povstali. Prečo? Netreba obsirnejšie písať o tom, každý uhádne.

Spomenuli sme v článkoch našich, že všetky spolky pomocné majú nad sebou istú vrchnosť, ktorá riadi ich, dozerá na ne a zastupuje, keď treba. Táto vrchnosť není iné, ako ústredná správa, ktorej podriadené sú všetky spolky. Od nej treba zaopatriť si tovar pre sklep a úver pre spolok. Ona speňaží tie plodiny, ktoré údovia k odpredaju nashromáždili či v sýpkach, či v skladoch a či v mliekárňach spoločných. Teda život spolku viazaný je k ústrednosti, preto keď volakde spolok založia, treba ho zaraz oznámiť, t. j. za úda zapísať u ústrednej správy. Ponevác my len k tomu povzbudzujeme spolurodákov, aby kresťanské spolky zakladali, tak dozorcem a hlavným správcem našich spolkov je: *Jednota kresťanských spolkov*. Predsedom jej je gróf Aladár Zichy, ľudový vyslanec, ktorý s pomocou statočných a za šľachetnú vec zaujatých kresťanov riadi spolky pomocné. Teda od tejto ústrednosti treba radu pýtať prv, než by ste spolok otvorili, tá zaraz vyšle k vám — bez útrat — jedného úradníka, ktorý vám vec vysvetlí, a tiež vás aj poučí, ako treba spolok úspešne riadiť. Keď je teda medzi spolkom a ústredným riaditeľstvom úplná svornosť, výsledok bude istý. Na toto máme veľa pekých príkladov. Veľmi by sme si priali, keby vle. páni správcovia spolkov uverejnili svoje účty v «Kresťane», aby videl ľud náš čierno na bielom, že nepíšeme bájky. Malo by to dobrý účinok. Síce aj my by sme mohli spomenúť spolky, ktoré sú opravdivou pokladnicou chudoby, len že teraz nie o tom je reč, lež ukázať chceme na daktoré chyby, ktoré stávajú sa pri zakladaní a pri vedení spolkov, pre ktoré tieto nemôžu prísť k ničomu, alebo docela zakapú.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Veľké Topoľčany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Asi pred troma týždňami slúbil som vám, že stane-li sa tu dačo značnejšieho, opíšem to v našom obľúbenom «Kresťane». Stala sa tu značná a veľmi smutná vec. Náš vrele milovaný pán kanonik a farár Vilhelm Szeacsányi zomrel dňa 17. decembra. Pohrab jeho odbýval sa dňa 20. decembra. Celé mesto a okolie bolo prítomné na pohrebe. Nakoľko som počul pochovávateľom bol osvietený k vysokodostojný pán Ján Molnár, správca ľudovej kancelárie. Bolo tu viac dekanov, ako: kušovský, hrádecký (bývalý náš kaplán), solčiansky, čermanský; ustanovilo

sa aj viac farárov, a síce: jacovský, ardanovský, stedemský, hostiansky, pašický, urmínsky, atď.

Pritom všetkom žiali nás potešilo to, že sme dostali za správcu fary pána Jána Kniha, ktorý mnohé roky účinkoval u nás v nemocnici, a ktorého nielen čo statočného Iudáka, lež i čo znamenitého kňaza poznáme. Dal by Boh, aby sa stal aj našim farárom, aie s boľastným srdcom počúvam po všetkých stanách šepotat, že jeden liberálny kňaz a farár sa má k nám dostať, ktorého kortešacké zásluhy vraj nemôžu zostať bez odmeny, a ktorý továrnickému barónovi k vôli vždy bol veľkým bojovníkom proti Iudovej strane. Možno, že sa vydari, ale doposiaľ mám tú zkusenosť, že v našej fare tí najtuhsi Iudácki kapláni boli tými najlepšími kňazmi. A o tomže sa presvedčujeme každodenne aj u farárov celého okolia nášho. Nuž ale patrón nášho kostola, barón Stummer, vieme, že sa nebude pýtať, koho si Iud žiada, lež dá sem toho, koho on chce, a on bude chcieť len toho, ktorý je vždy kortešom liberálnej strany. Daj Boh, aby moje proctvo nebolo pravé, ale bojím sa, že to predsa len tak bude. Ináče nám iné nezbyva, jako modliť sa, aby sme takého duchovného otca dostali, ktorý sa sem bude chápať pre naše dušné spasenie, a nie pre dôchodok a pre zábavy a pre lahôdky. Jakonáhle dostaneme farára, to cteným čitateľom «Kreštana» hneď sdelim.

S Bohom!

Krajčír.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. -- Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Dopisovateľ. Grinád. Uverejní sa ako si žiadate v budúcom čísle. Blahoželáme vám k vašim predstaveniam a prajeme od Boha všetko dobré.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľž je spoľahlivý ten alebo onen *úsavť sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spo-

ľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosrednictva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

Krešťania katolíci, čítajte len dobré našké knihy a časopisy!!

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohate ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

Hanns Konrád

I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu flašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku ake pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí istež ako ktorý koľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Působenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomahaly. K dostaniu u vynalezca a vylučného dorabatela

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291

Hlavný sklad v Budapešti v lekárňach Jozeta Török. Budapest, VI., Király-u. 12. a Andrassy-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrova flaška 2 kor. Cena «rodinnej» flašky k dlkšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinúe flašky objednané zasielajú sa franko.

Od desaťročí

s veľkým uspachom
potrebuje sa

PROTI LÁMKE A PAKASTNICI

— zá konne chránený KRIEGEROV —

REPARATOR

V rochusanej nemocnici medzi 136

pádmi v 129 pôsobil úplné vylie-

čenie. — Malá flaška 1 kor. Veľka

flaška 2 kor. — Doposielanie počtru

každe denne s počtovou dobiereku,

alebo po predbežnom ado-

slaní peňazi.

Hlavný sklad v Budapešti

LEKARĚŇ KORONE

VIII., KÁLVIN-TÉR, NA ROHU BAROSS-UTCZA.

Starostlivosť našich gazdín
služi k dobrému rodine!

Kathreiner Kneipp sladová káva

je tá jedinná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreiner dostáva príjemnú vôňu a ľúbežnú chuť bobkovej kávy.

Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnotami vedomosti.

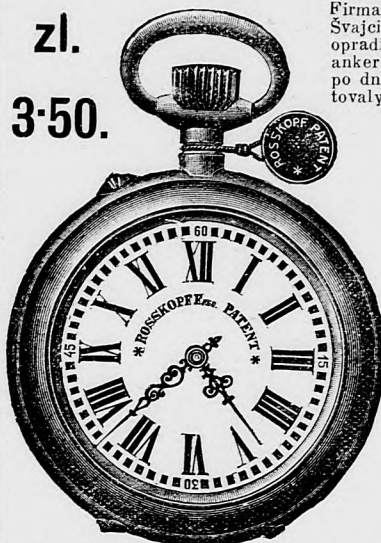
Pri veľkom úsporení v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevyslovnej ceny!

Pri kupovaní spomenut' treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné balíky s ochrannou známkou „starára Kneipp“

Opravdivé „Roskopf Patent,

zl.

3-50.

Firma „Roskopf Frer“ vo Švajci splnomocnila ma jej opravdivé „Roskopf“ Patent-anker, Rem. hodinky, ktoré po dnes ešte ráz toľko koštovaly, odpredať za zl. 3.50. Tento odpredaj trvá len Krátky čas, kým zásoba stačí a má k tomu slúžiť cteným odberateľom ukázať rozdiel medzi opravdivými.

„Roskopf Patent“ a medzi tak rečenými hodinkami systému Roskopf opravdivé „Roskopf Patent“ hodinky majú skom pokryty 36 hodinový anker stroj v rubínoch, slúžia teda 25—30 rokov. Kdežto hodinky systému Roskopf o niekoľko rokov nemajú k upotrebeniu. Každé opravdivé „Roskopf Patent“ hodinky majú plombu s záručným certifikátom s firmou „Roskopf Frer“.

okpf-Frer v Chause de Fouds (Švajc) na pokryvke. Záruka 5 rokov. Jestli by hodinky nezodpovedali zavazujem sa doposlane penaze behom 30 dni franko navratit. Rozposielanie stava sa kroz hlavne zastupitelstvo pre Uhorsko Rakusko

MAX BÖHNEL hodinár

Wien, IV., Margaretenstrasse 38.

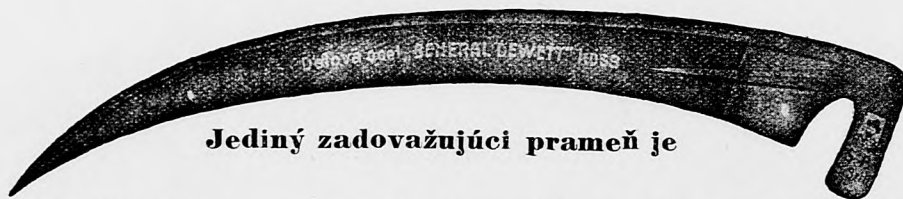
Žiadajte si moj veľký cenník s viac než 1000 vyobrazeniami hodín a tovaru zo zlata a striebra, franko a zdarma.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najvyššom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zasláť všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kopy generála Devetta z delovej ocele sú:

65	70	75	80	85	90	95	100 cm.
95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.) Pravá novota! Vyznačená koša zfhajúcim klúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosiť neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kraja všetkých balsamov, ktorý je výlučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento čierny balsam zastavuje boľenie hlavy, lámku, pakostnicu i eu u, boľenie zubov a križov, lupanie v nohách, koliku, boľenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-Balsam, preto je potrebné aby na pohotovosti bol v každom dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 6 hal.; 3 fľašky 6 kor. 65 hal. franco s počtovou dobierkou. K dostaniu u lekára **Franc Grósz-Nagy** v Debrecine 27. č. V Buda-Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajine **hajduság mast na fuzy**, ktorou v najkratšom čase dosiahnuť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 korun 15 hal. franco s počtovou dobierkou. 2-5

Jedine pravý

THIERRYHO BALSAM

Tento balsam slúži vnútorne. Je 1. Nездostizne pôsobivým liečivým prostriedkom pri všetkých nemocach pľúc a prs, mierni katarh a zamedzuje výmety, odnima boľastný káseľ a lieči 1 zastaralé nemoce toho druhu. — Pôsobí výtečne pri zánete v krku, v chriptani a pri všetkých nemocach krku atd. — 3. Zahája dôkladne každú horúčku. — 4. Hojí prekvapujúcim spôsobom všetké nemoce jatier, žalúdka a čriev, zvlášte žaludkove krče, koliku a trhanie v živote. — 5. Odnima hoľ'ast a hojí zlatú žilu a haemorrhoidy. — 6. Pôsobí ľahko odvädive čistí krv i ľadviny, odnima hypochondriu i fažkomysel'nost, podporuje chuť k jedlu a zaživaniu. — 7. Služi výtečne pri hoľ'astach zubov, pri výžranich zuboch, hnľobce úst a pri všetkých nemocach zubov

a úst, jako aj odstraňuje rihanie a neprijemný zápach z úst a žalúdka. — 8. Je dobrým prostriedkom proti hľistam pásomnici a proti epilepsii, čili padúcej nemoci. — 9. Služi zovnútorne ako po divný liečivý prostriedok za dobrý uznaný na všetky rany, červstvé i staré, na jizvy, ružu, osýku, fistule, bradavice, popáleniny, zmrzlé údy, na svraby, podkožnice a výrazky, na rozpukané a drsné ruky atd., a odnima hoľ'asti a hučanie v hlave, trhanie, pákostnicu, hoľ'asti v ušiach atd., o čom jasné vysvetlenie dáva obširný návod k upotrebeniu. — 10. Je to vôbec liečivý prostriedok, ktorý tak vnútorne, ako zovnútorne s nepochybným výsledkom dá sa užívať, ktorý je veľmi reálny a docela neškodný a v žiadnej rodine nemá jako prvú pomoc pri influenze, cholere š iných nákazivých nemocach chybeť. Všimnime si teda vždy shora udané zelené známky ochramné! Kde neny žiadni sklad moľho balsamu, tam objednavajme priamo a adresueme **„Lekárne u Anjela strácu“ Adolfa Thierryho v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu**. Proti napodobizneniu chráni najlepšie priama objednávka z mojej fabriky. Stojí 12 malých alebo 6 dvojitých fľašiek franco na každú stanicu Rakúsko-Uhorska 4 kor. Menej než 12 malých alebo 6 dvojitých fľašiek sa nezasiela. Zasiela sa len proti predchodzému poukázaniu alebo dobierke obnosu.

Thierry A. lekárnik v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu.

Sila a účinok

pravej Centifoliovej masti

Pravá Centifoliová mast' užíva: Pri hoľ'avých prsách šesťnedeľiek, pri zastavenom odtoku mlieka, ztvrdnutí prs. pri ruži, pri vselijakých zastaralých úrazoch, otvorených nohách, ranach, slanom vředu, nábehľých nosách i pri kostijedu, pri ranach úchođených, bodených, rezaných, drtných a strejných, k vytiahnútiu vsotkych cudzích telies, ako: triesok, skla a dreva, piesku, brokov trní atd., pri všetkých podobraninách a nárastoch karbunkoloch, novotvoroch a raku, pri červu v prstoch, vředoch nechťov, pľuzgiroch pri nobách chodom rozboľených, spáleninách všetkých druhov, zmrzľých údoch, preležení nemocných, naderoch krvných, pri otoku uši a boľavých deti atd. atd. Centifoliová mast' čím staršia býva, tým je výtečnejšia v účinku! Je odporúčania hodné, mať vždy v rodine zásobu tohoto jedine svojho druhu zachovávajúceho prostriedku. — Menej než dve krabice sa nezasielajú; zasielanie deje sa výhradne len proti predchodzému poukázaniu alebo dobierke obnosu. Dva teglíky s poštovým portom, nákladný M listom a obalom atd. 3 kor. 40 hal.

Jediný prameň objednávok je -

„Lekareň u Anjela stážcu ADOLFA THIERRYHO v Pregrade“ u Rohitsch-Sauerbrunnu.

Oba tieto, dotyčmo liečivosti jejich zvlášte výborné články, neny sú podobrené zkazlivosti, bo oproti čím sú staršie, tým väčšiu cenu maju a tým lepšej účinkujú, ani netrpia kroz zimu a horká, i možu rozposielat sa v každej čiastke roka.

Zdarma rozposielame tlačenu knižočku, ktorá obsahuje výrazy vďakov a uznania nezčíselných a mnohoročných odberateľov liekov mojih po celom svete. Túto knižočku rozposielanú pri predbežnom doposlani 20 hal. v listových kolkoch. Odberateľom našim doposielame knižočku franco a zdarma. 275

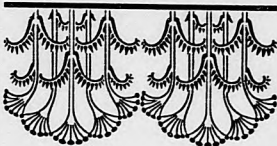
Sklady u lekárnik: Jozefa Töröka a Dra Eggera v Budapešti a L. Vértes Lugos.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal. le. g. 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene nie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vvnahradia. **Benedikt Sachsel, Lobe 135** (pošta Pilsen Čechy.) 284

Saft proti kašlu a boľeniu prs.

Zo zelín špicvegerich a timian dorábaný saft. Najlepší a najestejší liek proti tuhému kašlu, zašľajmovaniu, chriptavici a boľeniu prs. Cena fľašky 1 koruna. Pôvodné k dostaniu výlučne v lekarni k zlatému jedno rožcu **JULIUSA BUNZL** Nagyszombat. 294

Oznamy príjima

administrácia

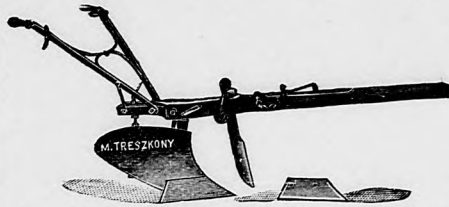
„Krest'ana“

BUDAPEŠT,

Szentkirályi-ül. 28/a.

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za nájdokonaľejšie uznanie hospodárske stroje ako: mláťačky s ocelovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atd. — Cenniky zaslem na žiadost' zdarma a franco.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitce).

Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojih strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Zázrak priemyslu.

V New-Yorku a v Londine nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som spnomocnený, spnomocenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vřidky
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedacie ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
- 2 kusy imponentné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko, 286

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznan

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepai peniazce spaťky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť! Použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti prilíže je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod WIEDEN, II., Rembrandstrasse 19B. Teleron 14597

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniazce vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prách 10 kr. Opravdivý len na boku vydiaču ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výřah s tisícce uznajúcich listov: S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exel.

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusů na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošľúť. Bozovič, Kr.-Sörénska st.

Jej Excellencia, baronka Edelsheimova čo najvřelšie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadnm Vas, ráčte i mne dvojtakýchto nábytkov, po 6 zl. 50 kr. poslať. Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg.

Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj drulšým odporúčaf.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.